

'Op den duur zit **armoede** in elke vezel van je leven'

Al zijn hele leven moet Jos (60) rondkomen met weinig geld. Hij vertelt hoeveel armoede hem kost en hoe het voelt: 'Mensen willen niet geconfronteerd worden met de armoede om hen heen.'

OPGETEKEND DOOR: MONICA BOSCHMAN

Vanaf mijn tiende is het krap, mijn vader ging weg en wij kwamen in de bijstand terecht. Ook als volwassene moest ik rondkomen met weinig geld. Die krapte heeft een dieptepunt gehad toen ik in de schuldsanering kwam. Die vijf jaar moesten we het met nog minder geld doen. Eigenlijk te weinig om van te leven.

Deze maatschappij gaat niet graag met arme mensen om. Toen ik failliet ging, ben ik door de maatschappij uitgekotst, zo voel ik dat. In de ogen van mensen is het altijd je eigen schuld. Ervoor had ik een groot netwerk en daar bleef bijna niets van over. Het systeem is zo ingericht dat je er bijna niet uitkomt. Hoe langer het duurt, hoe minder vooruitzichten je hebt en hoe moeilijker het wordt. Dan raak je geïsoleerd in de maatschappij en is het einde zoek. Toen ik pas failliet was gegaan, kon ik bij twee opdrachtgevers met een nulurencontract aan de slag in mijn eigen vak. Maar van de bewindvoerder moest goodwill betaald worden en dat deden ze niet. Dus moest ik voldoen aan de

sollicitatieplicht en reageren op banen waar ik niet voor opgeleid was. Ik was al boven de vijftig en kwam niet meer aan het werk. De maatschappij werkt als een rem, alsof je gestraft moet worden.

Armoede doet veel met je. Wat mij het meest geraakt heeft, is hoe je overal buiten komt te staan. Je voelt je niets meer waard, je krijgt nergens meer complimenten voor. Tijdens het faillissement werd de post afgevangen door de curator en later in een grote envelop aan ons gestuurd. Daar stond met koeienletters op: 'van curator aan gefailleerde'. Alsof je aan de schandpaal genageld bent. Je hebt geen beschikking over je post, niet over je bankrekening, niet over waar je naartoe kunt of wat je kunt doen.

Mensen hebben het ook weleens over de waarde van armoede. Dan zegt iemand: toen ik studeerde had ik het ook krap, zo heb ik geleerd om creatief te zijn. Ik kan vertellen dat het echt anders is als het permanent is, jaar in jaar uit. Dan ben je alleen nog maar met overleven bezig en kun je de dingen niet meer overzien. En als je eenmaal schulden hebt, kom je daar bijna niet meer vanaf. Vergis je niet, er zitten heel veel mensen in deze

situatie.

We hebben heel dicht bij dakloosheid gestaan. Ik maakte altijd al een praatje met daklozen en kende ze vaak bij naam, maar iets geven dat ging gewoon niet. Nu heb ik vaak wat kleingeld bij me en geef ik wat. Het is aan hen wat ze ermee doen, of ze het verzuipen of niet. Het feit is dat niemand graag zijn hand ophoudt. Niemand kiest hier vrijwillig voor. Ik heb een paar goede vrienden die ik al heel lang ken, die hebben me niet in de steek gelaten. Twee mensen hebben gezegd: "Als wij ergens iets drinken, betaal ik, daar hebben we het niet meer over." Toch voelt ook dat voor mij als een vernedering, al weten die vrienden dat niet.

Ik ben elke dag met geld bezig, dat is een tweede natuur geworden. Op den duur zit armoede in elke vezel van je leven. Onze kleding is altijd tweedehands. Ik stel er niet veel eisen aan en loop lang in dezelfde kleding. Alleen schoenen koop ik nieuw. Ik heb één paar en dat draag ik tot de schoenen op zijn. Als ik nieuwe schoenen koop, mogen die maximaal 50 euro kosten. Ik weet sinds kort dat ik wat onder de leden heb waarvoor ik eigenlijk naar de specialist in het ziekenhuis moet. Dat kost me mijn eigen risico, dus daar ga ik niet naartoe. Ik heb al een eigen bijdrage voor medicijnen en dit kan er niet meer bij. Als je het geld niet hebt, kun je het ook niet uitgeven. We moesten in onze vorige woning iets klussen en de buurman gaf advies. Hij zei: "Koop toch gewoon bij de bouwmarkt een accuboormachine, die dingen kosten tegenwoordig niets meer." Hoezo het kost niets meer, wij hebben het niet. Ik reken dan uit hoeveel dagen wij van zo'n bedrag kunnen eten. Alles kost geld. Mijn vrouw durfde op een gegeven moment de stad niet meer

'Ik voel me uitgekotst door de maatschappij'

in. Je ziet van alles en kunt niets kopen. Het voelt alsof je zelf nergens recht meer op hebt.

Ik houd de financiën bij en overleg met mijn vrouw wat wel en niet kan. Dan vertel ik bijvoorbeeld dat we het de komende maand wat rustiger aan moeten doen. Of ik ontdek dat er geld is voor iets extra's, bijvoorbeeld een boek. Of dat ik kan koffiedrinken met vrienden en het zelf kan betalen.

Mensen zien dit misschien als klagen, maar dit is wat armoede doet. Het is een essentie van mijn leven. Je wilt kunnen laten zien wie je bent, maar dat mag eigenlijk niet. Je moet horen hoe een ander drie keer per jaar op vakantie gaat. Je krijgt de foto's te zien en moet je goed houden. Ik gun het de ander, maar bij mij roept het jaloezie op omdat ik dat niet kan. Dat wordt niet geaccepteerd. Wanneer je er iets van zegt word je uitgesloten, dan komen ze niet meer. Slechts een enkeling vraagt: wil je dit wel horen? Ik ben nu twaalf jaar niet op vakantie geweest. Zelfs een dagje uit met zijn tweeën is al niet te betalen.

Naar programma's waar mensen tijdelijk van een minimum leven zou je eigenlijk niet moeten kijken. Zij zijn na een week of maand weer terug in hun luxe leven, dat is echt een ander perspectief. In werkelijkheid is het vaak een fuik waar je niet uitkomt. Ik weet dat mensen het niet willen horen, maar iedereen kan in een situatie van armoede terechtkomen, bijvoorbeeld door het verlies van een baan of door een ziekte. Sinds ik failliet gegaan ben, snap ik waarom mensen die dat ook meemaakten soms kiezen voor zelfdoding. Wat het leven nog de moeite waard maakt? Dat wat je in je eigen kleine kring kunt doen. En iets zoeken waar je je frustraties in kwijt kunt.'

VERTEL UW VERHAAL

Heeft u ook een pijnlijke situatie waar u moeilijk over praat? Vertel het dan anoniem in het Magazine van KBO-PCOB. Mail in het kort uw verhaal naar magazine@kbo-pcob.nl